

UDK 614.2:617.7(497.113)(091)

ISSN 035-2899, 37(2012) br.2 p.123-124

RAZVOJ SLUŽBE ZA OČNE BOLESTI OPŠTINE ŽITIŠTE - KRATAK PRILOG ZA ISTORIJU MEDICINE

DEVELOPMENT OF THE DEPARTMENT FOR EYE DISEASES IN THE MUNICIPALITY OF ŽITIŠTE - a short contribution to the history of medicine

Vinka Repac (1), Branislava Stanimirov (2)

(1) DOM ZDRAVLJA ŽITIŠTE , (2) DOM ZDRAVLJA „NOVI SAD“ - NOVI SAD

Oslobađanjem Banata od Turaka 1716. godine Marija Terezija je naložila da se napravi plan kolonizacije ovog dela Banata. Za očuvanje zdravlja kolonista srpskog, rumunskog i ostalog stanovništva bio je zadužen kameralni medikus u Temišvaru. Zdravstvena služba je organizovana na centralističkom principu. Doktora medicine nije bilo jer je medicinska akademija u Beču počela sa radom 1786. godine, pa su na ovom terenu radili distriktni hirurzi - felčeri. Očne bolesti su lečene travama i melemima.

Nema pisanih podataka kada je osnovana zdravstvena služba u Žitištu (Begej Sveti Đurađ). Prema predanju, spominje se ime dr Pongrac. Prvi evidentirani lekar bio je dr Jožef Bernard (1853-1876). Zdravstvena zaštita stanovništva sadašnje opštine Žitište uvek je bila usmerena ka Zrenjaninu (Velikom Bečkereku). Kako je prva uspešna operacija mrežnice, prema pisanju "Torontala", izvršena 1854. godine u Temišvaru od strane dr Kasandera, u Velikom Bečkereku je ona urađena 1877. godine. Kao prvi srpski lekar iz tog vremena pominje se dr Aleksandar Vasiljević. Otvaranjem opšte bolnice u Velikom Bečkereku i razvojem hirurgije, razvija se i služba za očne bolesti. Kao prvi šef hirurškog I očnog odeljenja imenovan je dr Lajoš Hajdeger (1895-1906). Tek 1927 godine bolnica dobija prvog okulistu dr Jovu Popovića. Njegovim imenovanjem stvorene su mogućnosti za sprečavanje širenja trahoma kao velike pošasti tog vremena. Nakon II svetskog rata otvara se antitrahomni dispanzer. Rođeni Zrenjaninac dr Borislav Vukov dolazi na specijalizaciju 1949. godine, gde će ostati do 1965. godine i uneti mnogo novina u načinu i pristupu lečenja kod razroke dece. Trudiće se da proširi delatnost ove službe na susedne opštine. Prva ambulanta za očne bolesti otvorena je u Domu zdravlja Novi Bečej 1959. godine, gde je radio i sam dr Vukov.

Njegov rad će kasnije nastaviti dr Dobrivoje Paunović, Zoran Cvetkov, a sada Snežana Kovačević (1,2,3,4).

Tek 1987. godine počinje sa radom oftalmološka služba u Žitištu. Dva puta mesečno iz Zrenjanina dolazi dr Marica Jovandić. Obavljaju se najmanji pregledi, jer ne postoje aparati. Služba počinje da funkcioniše samostalno 1999. godine dolaskom dr Vinke Repac. U prvim godinama bez odgovarajuće opreme, a često i malo razumevanja, rad je bio težak. Uvode se obavezni sistematski pregledi dece od 2,4 i 6 godina života radi prevencije slabovidosti. Ambulanta vodi akcije ranog otkrivanja povišenog očnog pritiska, kao i prevenciju masovnih nezaraznih bolesti. Mada je opština po broju stanovnika mala ali razuđena, broj obolelih od šećerne bolesti je visok, te je postavljen imperativ ranog otkrivanja komplikacija ove bolesti i njena prevencija. Za sada ovu službu čine oftalmolog i medicinska sestra. Saradnja sa ostalim specijalističkim službama je zadovoljavajuća. Najbolji rezultati su postignuti sa dispanzerom za dečje bolesti.

Sada je to savremeno opremljena ambulanta koja pruža sve specijalističke konsultativne usluge stanovništvu ovog kraja. U svom radu se oslanja na dobro postavljene temelje oftalmološke službe Velikog Bečkereka dr Jove Popovića i dr Borislava Vukova.

LITERATURA

1. Paunović D, Paunović T. Istorijski razvoj zdravstva I lečenja očnih bolesti u Srednjem Banatu, Biblioteka -posebno izdanje knjiga 6, Zrenjanin,1990.
2. Vojvodanski arhiv Novi Sad -Fond Torontalske županije 99-17.
3. Budić Lj.-Begej Sveti Đurađ-Žitište,Biblioteka "Branko Radičević" Žitište,2000.
4. Krešić V. Srpski vojni logor kod Perleza u 1848 godini. Zbornik Matice Srpske za društvene nauke,1961 str.29

Adresa autora:

Vinka Repac
Dom zdravlja "Žitište"
Ive Lole Ribara 16, 23210 Žitište
e-mail : oko@dzzitiste.rs

Rad primljen:	25. 07. 2012.
Rad prihvaćen:	23. 09. 2012.
Elektronska verzija objavljena:	12. 11. 2012.